

## Primeres Trobades Pirinenques per al Medi Ambient i el Desenvolupament Andorra la Vella, 17-19 de novembre de 1994

Enric Mendizàbal i Riera

Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia.  
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Data de recepció: abril 1995

### Resum

Els dies 17, 18 i 19 de novembre de 1994 es van celebrar a Andorra la Vella les Primeres Trobades Pirinenques per al Medi Ambient i el Desenvolupament, que van tractar de respondre a les necessitats actuals d'ordenació territorial i de desenvolupament dels Pirineus tot mantenint la riquesa ambiental existent.

**Paraules clau:** Pirineus, desenvolupament sostenible.

**Resumen.** *Primeros encuentros pirenaicos para el medio ambiente y el desarrollo: Andorra la Vella, 17-19 de noviembre de 1994*

Los días 17, 18 y 19 de noviembre de 1994 se celebraron en Andorra la Vella los Primeros Encuentros Pirenaicos sobre Medio Ambiente y Desarrollo, que trataron de responder a las necesidades actuales de ordenación territorial y de desarrollo de los Pirineos conservando la riqueza ambiental existente.

**Palabras clave:** Pirineos, desarrollo sostenible.

**Résumé.** *Premiers Rencontres Pyrénéennes pour l'Environnement et le Développement: Andorra la Vella, 17-19 novembre 1994*

Les 17, 18 et 19 novembre 1994 s'est tenu à Andorra la Vella les Premiers Rencontres Pyrénéennes pour l'Environnement et le Développement. Leur intention était de répondre aux besoins actuelles d'aménagement territoriale et de développement des Pyrénées, à la fois que respecter la richesse environnementale de la zone.

**Mots-clés:** Pyrénées, développement soutenable.

**Abstract.** *First Meeting of the Pyrenees on Environment and Development: Andorra la Vella, 17th-19th November 1994*

The First Meetings of the Pyrenees on Environment and Development was held in Andorra la Vella on 17th, 18th and 19th November 1994. The meeting was an attempt to offer responses to current needs of land-use planning and development of the Pyrenees while, at the same time, preserving the existing environmental legacy.

**Key words:** Pyrenees, sustainable development.

Els dies 17, 18 i 19 de novembre de 1994 es van celebrar a Andorra la Vella les Primeres Trobades Pirinenques per al Medi Ambient i el Desenvolupament. Aquestes Primeres Trobades es van organitzar de tal manera que és impossible per a una única persona ressenyar totes les activitats realitzades, ja que a la gent que hi assistírem només ens van donar informació directa del taller en el qual vam participar (i n'hi havia vuit); dels altres tallers es va obtenir alguna informació a partir de les resolucions presentades molt breument el darrer dia, com també de les converses mantingudes amb altres participants.

Els actes van començar el dia 17 a la tarda, amb l'obertura a càrrec del Sr. Óscar Ribas Reig, cap del Govern del Principat d'Andorra i del Sr. Marc Censi, president de la Comunitat de Treball dels Pirineus, seguits pels representants de la Comissió de la Unió Europea, de les Nacions Unides, de la UNESCO, d'Espanya i de França. Els parlaments, com és habitual en aquests casos, van tenir un to marcadament institucional, i totes les institucions involucrades van mostrar el seu interès en el bon funcionament d'aquestes Primeres Trobades perquè se n'obtinguessin resultats aprofitables i positius.

Després de la presentació institucional dels actes, hi va haver la primera reunió de treball al voltant d'un sopar en el qual les persones assistents van seure per tallers, la qual cosa va servir per establir els primers contactes personals. Un cop acabat el sopar, els directors dels vuit tallers van marcar les directrius sobre com s'organitzaria el treball de discussió dels tallers del dia 18. El fet que es parli de directors no és cap rellescada de gènere: curiosament, en els vuit directors dels tallers de discussió no hi havia cap dona.

Cadascun dels vuit tallers estava organitzat per les vuit entitats administratives que tenen el seu territori —o part— en els Pirineus: Andorra, Aquitània, Aragó, Catalunya, País Basc, Llenguadoc-Rosselló, Migdia-Pirineus i Navarra, és a dir, un Estat independent, tres regions franceses i quatre comunitats autònomes espanyoles. En els vuit tallers, amb el seu director, es va discutir sobre les «idees resum» —o les «preguntes resum»— que tot seguit s'assenyalen:

*Diversitat biològica*, Juan Pablo Martínez Rica: els Pirineus són una de les reserves europees de biodiversitat més importants i, per tant, cal estar atents al repte de l'harmonització entre l'ésser humà i la natura al llindar del segle XXI.

*Espais protegits*, Luís Villar: en els Pirineus hi ha 170 espais naturals protegits, aleshores, com es pot arribar a una gestió global d'aquests 170 espais —més les seves zones d'influència— per tal de respectar el territori dels Pirineus?

*Ocupació del sòl*, Xavier Campillo i Besses: en tant que la societat no és estàtica sinó que es transforma, què cal fer vers l'harmonització dels usos del sòl que permetin tenir sòl per a avui i per a demà?

*Paisatge i patrimoni*, Joan Becat: quines són les relacions entre paisatge, cultura i societat als Pirineus? Si es parteix de l'òptica d'un desenvolupament sostenible, quines són les activitats econòmiques que cal desenvolupar, quins paisatges econòmics en resultaran i quines són les persones, els grups, les empreses que s'hi troben implicats?

*Recursos agrícoles i forestals*, Jean-Paul Chassany: tenint present quin és el context ecològic, econòmic i social dels Pirineus, quins avantatges representen els recursos agrícoles i forestals existents per la desenvolupament sostenible?

*Recursos energètics i minerals*, Jacques Routurier: com i en quines condicions els recursos energètics i minerals del massís pirinenc poden assegurar les necessitats essencials dels usuaris permanents o estacionals i contribuir a un desenvolupament sostenible?

*Recursos hídrics i atmosfèrics*, Narcís Prat: com cal enfocar la gestió de l'aigua i de l'atmosfera en el marc d'una estratègia global que permeti el desenvolupament sostenible dels Pirineus?

*Recursos humans*, Gilbert Dalla Rosa: hom pot comprovar l'escassetat dels recursos humans; per tant, quines són les condicions per a la seva renovació i com les persones poden esdevenir companyes privilegiades d'un desenvolupament sostenible que associï tots els usuaris del Pirineu?

El dia 19 es van presentar els informes dels tallers per part dels seus directors, tot centrant-se en les idees i les preguntes assenyalades amb l'afegitó de les aportacions principals de les persones que van participar en els tallers. Seguidament, el cap de Govern d'Andorra i els presidents de les regions i de les comunitats autònomes (o dels seus representants), va cloure les Primeres Trobades Pirinenques per al Medi Ambient i el Desenvolupament.

D'aquesta breu presentació del marc general de cadascun dels vuit tallers, com també dels comentaris i de les conclusions presentades, se'n poden desprendre unes idees marc que van estructurar aquestes Primeres Trobades: el desenvolupament sostenible, la població resident als Pirineus i la població usuària d'aquest territori temporalment, la desaparició del que és tradicional i la seva substitució per activitats alienes, l'ús —i l'abús— dels recursos pirinencs de tota mena.

De fet, el desenvolupament sostenible s'ha convertit en un concepte de moda que tothom utilitza sense saber exactament a què ens estem referint. Tal com es van presentar les conclusions de les Primeres Trobades, per aital concepte aplicat al Pirineu, hom pot entendre el desenvolupament d'activitats que permetin viure a la població pirinenca actual —i fins i tot augmentar-ne la xifra—, però sense malmetre el medi natural. Amb això es veu que hi ha activitats que poden fer perillar el medi, com ara la construcció de determinades infraestructures (embassaments, línies d'alta tensió, carreteres) que poden ser útils per a aquelles persones que van temporalment als Pirineus (estiuiejants, practicants dels esports d'hivern, excursionistes) o per a aquelles persones que viuen en àrees allunyades però que necessiten els recursos pirinencs (com ara l'aigua o l'electricitat que s'hi pot produir).

També va ser molt interessant comprovar una certa insistència per part dels i les participants de diferenciar aquells habitants que viuen tot l'any al Pirineu d'aquelles persones que només hi passen períodes de temps més curts, en tant que les necessitats d'equipaments i serveis són molt diferents. Això serveix per

poder diferenciar unes activitats pròpies dels Pirineus, com ara una agricultura i una ramaderia de caire tradicional (en tant que són marginals dins del sistema econòmic actual), d'unes que són per a les persones forànies (esquí, esports d'aventura, hotels, restaurants, etc.).

Finalment, sembla com si les activitats tradicionals fossin més respectuoses amb el medi que alguna de les noves, i, no cal dir-ho, que aquelles intervencions que afavoreixen a d'altres àrees que no pas el Pirineu. A tall d'exemple, un dels temes que va sortir moltes vegades va ser la construcció de la línia d'alta tensió entre França i Espanya que passa pel Sobrarbe i que suposa un impacte ambiental negatiu molt intens.

En qualsevol cas, la presentació dels informes per part dels directors dels tallers va tenir un caire generalista, ja que s'ha de tenir present la premura en l'organització d'aquestes Primeres Trobades i la intensitat dels tallers de discussió. Cal tenir present que les invitacions als i les participants dels tallers es van realitzar a mitjan agost, i que la data de celebració va ser el novembre. La intensitat dels tallers s'explica per la nombrosa participació i l'heterogeneïtat de les comunicacions presentades.

Una de les crítiques que es pot fer a l'organització és també una de les virtuts: el nombre excessiu de participants. El fet que cadascun dels tallers estigués format per una xifra que anava entre 40 i 50 persones ja fa veure la impossibilitat de treballar com un taller de discussió, que pel seu bon funcionament han de ser molt més reduïts. En canvi, aquesta elevada xifra de participants permet tenir notícia de moltes més activitats, idees, punts de vista, etc. sobre els Pirineus. Finalment, cal ressenyar la diversitat dels participants: aproximadament un terç dels i les participants de cada taller eren persones residents als Pirineus tot l'any, un altre terç eren polítics (sobretot alcaldes) pirinencs, i el darrer estava format per professorat universitari i investigadors sobre els Pirineus. Com és lògic, entre aquests grups de persones hi havia força interseccions.

És obvi que si tots els directors dels tallers van dirigir les sessions com en el que vaig participar (*Recursos humans* amb Gilbert Dalla Rosa), el profit de les discussions entre els i les assistents va ser molt gran en tant que hi va haver un interessant intercanvi d'idees entre persones d'àmbits territorials, socials i econòmics molt diferents, malgrat que es tingui un absolut desconeixement de l'ús polític del resultat d'aquestes Primeres Trobades Pirinenques per al Medi Ambient i el Desenvolupament.